

II 23.410

OPERE COMPLECTE

LA FONTAINE

FABULE

TRADUSE DE

D. ANGHEL ȘI ȘT. O. IOSIF

3268

46452C

ȘCOALA SUP. DE COMERT
 PENTRU BĂIEȚII DIN ARAD.
 BIBLIOTECA ELEVILOR.
 No. 1000

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
 CLUJ-NAPOCA

h98.566

EDITURA „CARTEA ROMĂNEASCĂ“, BUCUREȘTI

De aceeași autori:

- Versuri . . . . . 1 volum
Proză . . . . . 1 volum
Carmen Saeculare, poem . . . . . 1 volum

ȘCOALA SUP. DE COMERT
PENTRU BAIETI DIN ARAD.
BIBLIOTECA ELEVILOR.
No. _____

46452 C

Traducând pe la Fontaine

*S*cârbit de ticăloasele jivine
De care zilnic mă izbesc în cale,
M'am surghiunit și mă găsesc mai bine
In lumea veche-a fabulelor tale.

Te văd trecând voios la vânatoare;
 Umblând prin văi hai-hui, sărind pârae.
 Pe albele poteci șerpuitoare,
 Prin codri peste cari-erai chihae.

Pădurea te-adumbrea cu bucurie
 Și-și povestea viața ei intimă
 Cu tot misterul ei, lăsându-ți ție
 Doar greutatea de-a găsi o rimă...

Nu erau lei, nici leoparzi, nici hiene,
 Nici elefanți, nici urși, nici colibri,
 Dar tu știai c'un gest făcut alene
 Să-i chemi în codrii din Châteua-Thierry.

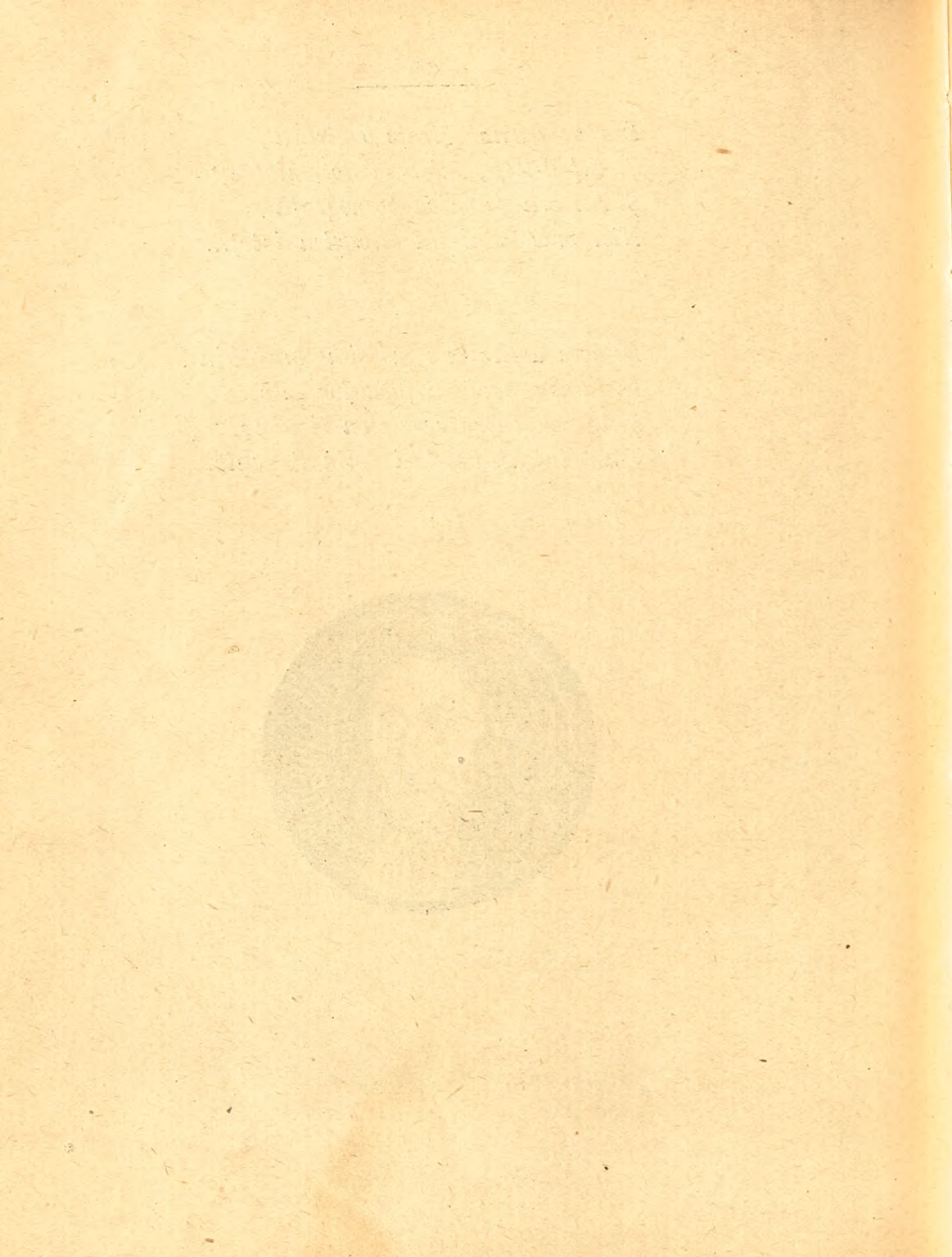
Și îi primeai cu drag, zâmbind cuminte,
 Iar ei veneau de peste tot pământul,
 Și asemeni unui vrednic președinte
 Tu le luai sau le dedeai cuvântul...

Vorbeai cu toți pe limba lor natală
 Și-i domoleai cu varga ta măiastră...
 O, La Fontaine, ce lume ideală
 Pe lângă lumea rea din vremea noastră :

*Era pe-atunci girafa o girafă
Și lupul-lup, mistrețul tot mistreț
Și nu era furnica pornografa
Nici mascurul nu se credea isteț...*

*De-acee astăzi eu mă simt mai bine
In lumea veche-a fabulelor tale
Și las să latre care cum îi vine,
Văzându-mi vesel și senin de cale.*

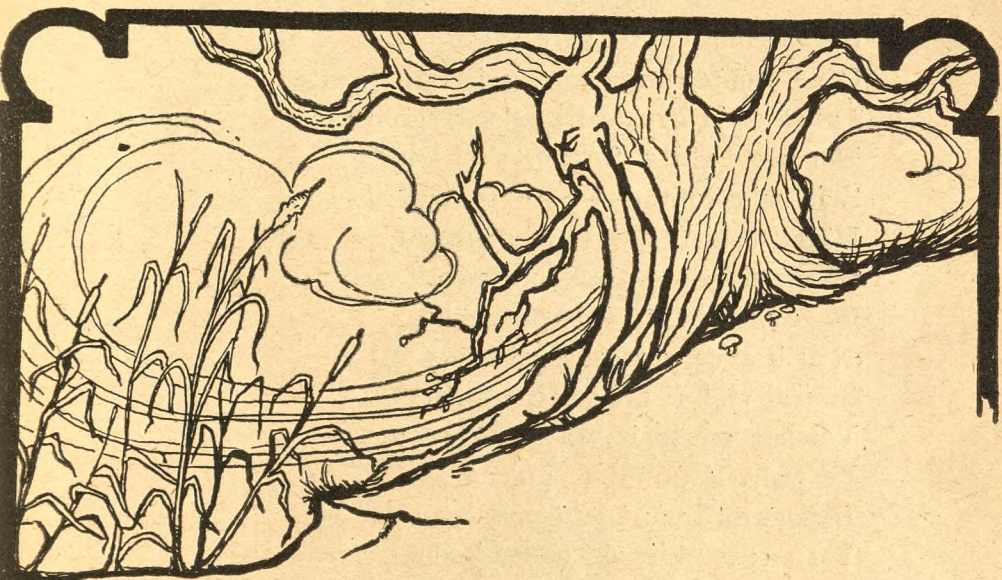

LA FONTAINE

FABULE

LUSTRAȚII DE
MARIN IORDACHE

Stejarul și trestia

Stejarul zise trestiei odată :
— „Pe fire să te superi ai cuvânt.
O păsărică 'ți-este o povară,
Și cea mai slabă batere de vânt
Ce-abia 'ncrețește apa, te doboară

Și-ți înclină capul spre pământ, —
 Când fruntea mea, asemeni unui munte,
 Las'că stă'n drumul razelor de soare,
 Dor poate chiar furtuna s'o înfrunte.
 Zefir mi-e tot ce-ți pare ție crivăț!
 Măcar de-ai fi avut și tu norocul
 Să crești sub umbra mea ocrotitoare
 Ce-acopere până departe locul:
 N'ai fi avut atâția împotriva-ți
 Și n'ai mai fi știut ce e furtuna.
 Voi însă creșteți mai în totdeauna
 Pe malurile umede, pe unde
 Impărățește vântu 'n voia lui.
 V'a oropsit natura, cum îți spui!"
 — „Atâta grije — trestia-i răspunde —
 Ți face cinste, dar e de prisos.
 Eu mai de grab'de vânturi nu mă tem",
 „Mă'ndoi, dar nu mă frâng" — „Ai stat vânjos
 Și n'a putut furtuna cât de mare
 Până acuma să te culce jos,
 Dar s'așteptăm la urmă să vedem":

Și-abia sfârși când iată că din zare
 Se și stârnește cel mai strașnic vânt
 Ce-a alergat vre-odată pe pământ
 Stă dârz stejarul; trestia se'nclină.
 Pornește-atunci și mai îndârjit

Și, îndărătnic, nu se lasă vântul
Până-ce cade, smuls din rădăcină,
Giganticul copac nebiruit,
Ce-atingea și cerul și pământul! —

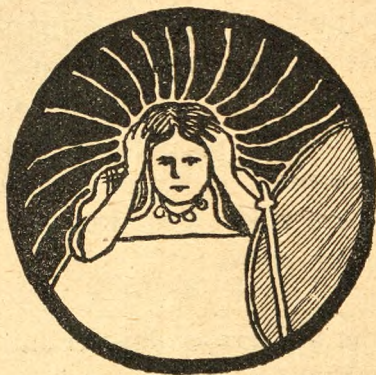

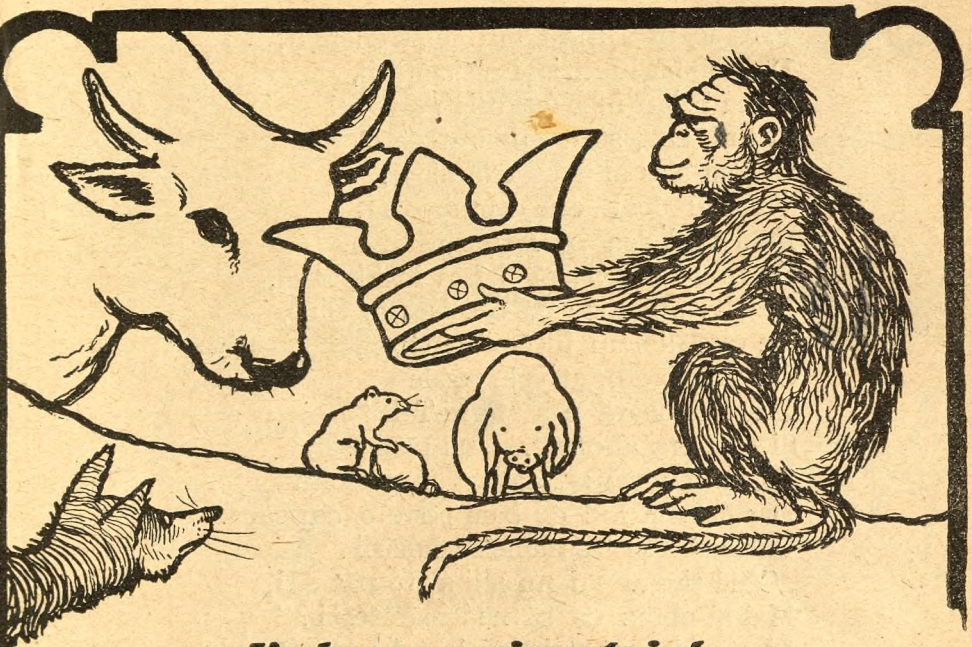
Fata mare

O fată oare-care, cu nasul cam pe sus,
Credea că i se cade să iee un bărbat
Și tinerel și chipeș și bun și desghețat,
Nici prea zular, nici rece ; și afar'de câte-am spus
Vroia fetița noastră să aibă și-avuție
Și rang și duh, — de toate. —
Dar toate să le aibă pe lume, cine poate ?
Și nu că n'a vrut soarta prielnică să-i fie,

Căci au pețit-o oameni ce nu-s de lepădat,
 Dar n'a vroit frumoasa să-i iee de bărbat.
 Cum? Eu? Să iau pe ăștia? Eu? Ce nu vă e bine
 Să mi-i propuneți mie? Vai! ăștia 's de luat?
 Uitați-vă la ei!
 Acesta nici nu știe vorbi unei femei!
 Și slutul cela crede că face el de mine?
 Și toți aveau cusururi
 Căci fetele ncrezute așa au fost deapururi,
 Cum știți; nici cu prăjina să nu le-ajungi la nas.
 Ast-fel că după toate partidele de seamă
 Veni'n sfârșit și rândul ciurucului rămas.
 Dar ea râdea într'una. — „Zău, că's prea bună eu,
 Să-i mai primesc în casă, când nimenea nu-i chiamă!
 Cred dânșii că, pe semne, mi s'a urât ca fată?
 Dar, slavă ție, Doamne, că dorm în patul meu
 Destul de bine noaptea, și singură culcată”.
 Și se umfla în pene fetița cea drăguță ;
 Dar vârsta, vai, nu cruță :
 Adio, curtezani !
 Nelinștiți trecură așa vre-o doi-trei ani,
 Și-apoi veni 'ntristarea : simțea cum se desface
 De ea pe'n cet și râsul, și jocul, și amorul,
 Cum farmecu 'și ia sborul
 Și 'ncepe a nu mai place.
 Pe urmă sulimanuri. — Cercă însă 'n zadar
 Să păcălească timpul, acest ascuns tâlhar.
 O casă ruinată
 O mai lipești și ține : de ce, ah, nu's mijloace

Să 'ntinerești și-o față de sbârcituri brăzdată !
Nu mai vorbea frumoasa acum ca altă dată
Că-i tot spunea oglinda : „Ia-ți repede-un bărbat”
Precum și-un dor într'însa îi da într'una ghes,
Căci cât de năzuroasă, femeia-i tot femeee,
Și-așa frumoasa noastră, după ce an cu an
A tot stat la tocmeală, mereu și-a tot ales,
A fost prea fericită, când s'a aflat s'o iee
La urmă-un bădăran.

Vulpea, maimuțoiul și dobitoacele

Se spune că odată când s'a stâns
Un leu ce-a 'mpărățit în țara lor,
Jivinele într'un divan s'au strâns
Ca să-și aleagă-un nou stăpânitor.
Fu scoasă deci coroana cea de aur
Din lada ei păzită de-un balaur,
Dar care cine pe-o frunte și-o punea
Nici unuia nu i-se potrivea,
Căci capetele li erau făcute
Ba mari de tot, ba mici, ba prea cornute.
Veni și maimuțoiul, și râzând
Mai mult de haz coroana încercând

Făcu în preajma-i mii de ștregării,
De giumbușlucuri și maimuțării,
Trecu printr'însa ca printr'un inel
Și toți, atât s'au minunat de el
Că l'au ales și i s'au închinat.
Vulpoiul doar era cam supărat.
Fără să-și dea pe față supărarea,
Dar când a fost să-și facă închinarea,
I-a zis : „Cunosc eu o comoară, Sire,
De care nimeni încă n'are știre,,
Ori prin prerogativele regale
Ori-ce comoară e a Măriei-Tale !
Și cum era ahotnic, unsul țării
Spre-a n'o scăpa, aleargă în persoană
Dar dete 'n loc de bani peste o capcană.
Vulpoiul zise 'n numele adunării .
„Când singur tu nu știi să te păzești,
Mai ai obraz ca să ne-împărățești?”
Și atunci cu toții l'au luat la goană,
Că nu-i ori-cine vrednic de coroană.

Greerul și furnica

Greerul sunând ghitara
Toată vara,
Ifiliu s'a pomenit
Crivățul când a venit.
N'avea bietul! nici fărâmbă
De muscuță sau de râmă...
Merse foamea deci să-și zică
La vecina lui furnică
Și-o rugă ca să renunțe

La vre-o două trei grăunțe
Până' în anul viitor.

„Îți plătesc ce-ți sânt dator
Cu dobânzi când am să treer,
Pe cuvântul meu de greer!”

Dar furnica-ai cam avară —
Asta-i singuru-i păcat —

„Ce-ai făcut tu astă-vară?”

Ea pe greer l'a 'ntrebat.

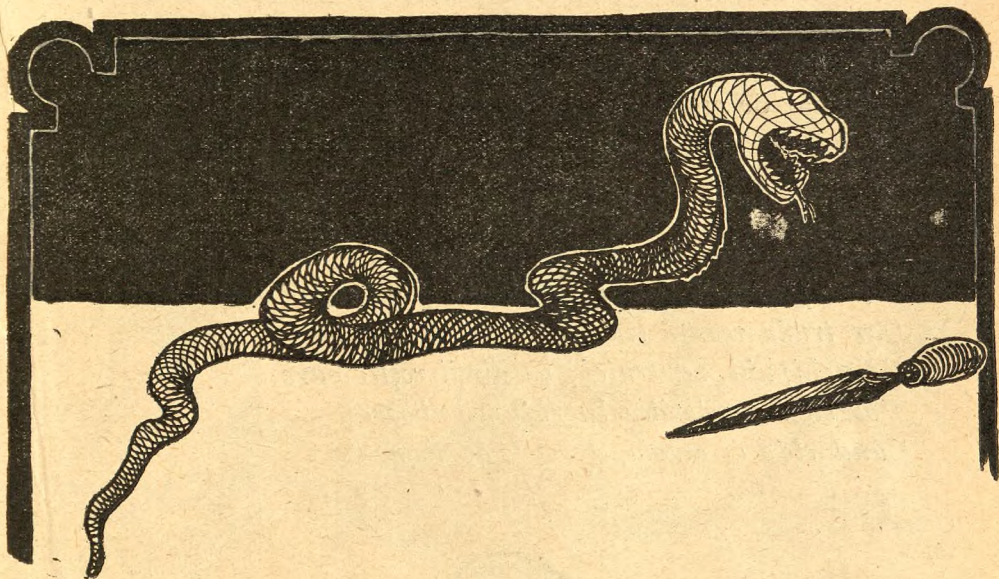
„Apoi zi și noapte eu

Am cântat, de nu-ți displace...”

— „Ai cântat”? Ei, n'am ce-ți face

Acum joacă, fătul meu!”.

Șarpele și pila

Se spune că un șarpe vecin c'un ornicar,
(Pentru-ornicar de sigur un neplăcut vecin)
Intrându-i în dughiană, cătase în zadar
Ceva ca să mănânce dar nu găsi altfel
Decât o simplă pilă cu dinții de oțel,
Pe care îmbălând-o cu negrul său venin
A încercat s'o roadă.

Și-i spuse-atuncea pila : „O minte mult neroadă !
Nu vezi că sunt, sermane, mai tare decât tine ?
Micuța mea reptilă, reptilă fără minte !

Tu nu-ți cunoști pe semne măsura năzuinței,
Și pân' s'ajungi să-mi faremi măcar un zimț din mine,
Tu mai de grab', mă crede, ai să-ți fărâmi toți dinții...
Căci mie nu-mi-e teamă decât de-al vremii dinte''.

*Luată aminte-acestea, o spirite de rând
Ce, neputând să faceți nimic, trăiți mușcând.
Dar truda voastră toată-i redusă la neant.
Vă nchipuiți, nemernici, că dinții voștri oare
Pot să distrug' atâtea lucrări neperitoare?
Când ele's de aramă, de oțel, de diamant.*

Baba și cele două fete'n casă

A fost odat'o babă și două fete'n casă
Și fetele aceste când se porneau a toarce
Nu le puteau întrece nici meșterele Parce.
Și n'avea altă grijă bătrâna uricioasă
Decât să dea de lucru la cele două fete.

De-abia creștea din mare Cel-cu-aurite plete,
Vârtelnițe și fuse deodată se trezeau

Și fetele torceau
Torceau fără hodină.

Cum zic, nici încă bine nu se făcea lumină

Că'n liniștea adâncă

Și începea să cânte cocoșul-blestematul!

Pe loc și baba Cloanța

Mai blestemată încă

Iși petrecea o zdreanță

De fustă jerpelită,

Lua în mâini un opaiț și fuga da la patul

În care cele două sărmane torcătoare

Dormeau bnștean cum doarme la vârsta lor oricare.

Abia făcea ochiu una, din visul ei trezită,

C'un braț întins cealaltă săria înspăimântată

Și amândouă odată

Șopteau într'un scrâșnit :

„Ei, lasă că ți-o coacem, cocoș afurisit!”

Și cum au pus la cale așa au și urmat :

Deșteptătorul aprig a fost deci sugrumat,

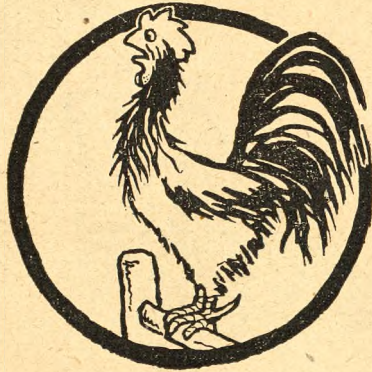
Dar soarta lor prin asta nu s'a făcut mai dulce,

Și n'apucau acum nici bine să se culce,

Căci baba mai de vreme se deștepta acuș

Umblând prin toată casa cum umbl'un spiriduș

Tot astfel se întâmplă că ades
Când crezi să-ți dregi niște afaceri rele
Și mii anapoda îți ies :
Să se jerească dar acei ce fac
Ca jetele povestei mele,
Ca să nu dea și ei din puț în lac.

Chiticul și pescarul

Chitic-chitic va crește mare,
Doar Dumnezeu de-o vrea să-l ție ;
Eu însă cred că-i o prostie
Să-l faci scăpat în așteptare,
Că-i greu să-ți cadă 'n plasă iar.

Un crăpușor prea mititel
Fu prins odată de-un pescar.
„E bun și ăsta” și zise el,

Văzând ce-a prins; „am mezelicul
Poftim la traistă-asa dar !”
Și-a spus pe limba lui chiticul :
„Din mine, vezi că n'ai ce-alege,
Abia de ai ce înghiți :
Las' pân m'oiu face crap în lege
Și-atuncea iar m'ei pescui,
Și mă vei vinde mult mai bine,
Pe când acum ți-ar trebui
Să prinzi o sută de-al de mine
Ca să gătești un fleac de ciorbă ”
„Fleac !” zise omul : „da, nici vorbă !
Dar știi că ești isteț de cap ?
Să dau eu o mâncare bună,
Până' ce va fi chiticul crapă —
Nu, chiar diseară-am să te pap !”

Căci ce-i în mână nu-i minciună,

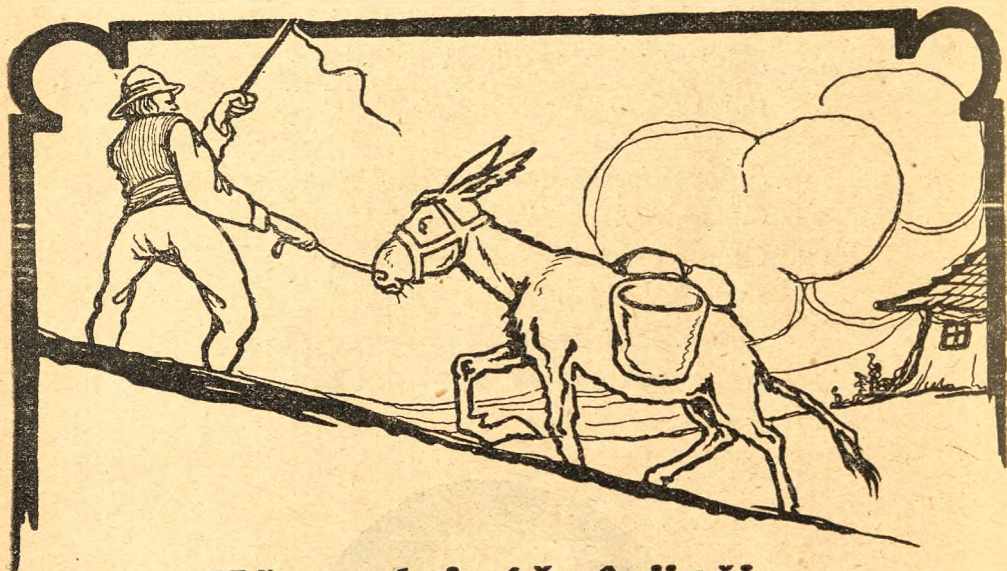
Vorba lui Socrate

Socrate o casă-odată vrând să-și facă,
Toți îi găseau çusururi fel de fel,
Ba unul că 'năuntru-i prea săracă
Și nu e demnă de un om ca el;
Ba altuia fațada nu-i plăcea,
Și mai ales cârtiau toți din pricină
Că încăperile's din cale-afară mici.

Ce casă-i asta? Abia te'nvârți în ea!
„Dea cerul, zise el, să fie plină
Așa cum e, de-adevărați amici!”

*Și-avea Socrate dreptate când spunea
Că pentru, aceștia casa-i e prea mare
Că ți-e prieten, jură fie-care —
Dar cine se încrede e nebun.
Căci, ori-cât de obișnuit îți pare,
Nimic mai rar ca un prieten bun.*

Măgarul și stăpânii săi

Indurerat măgarul unui zarzavagiu
Iși tânguia ursitei trudita lui viață.
„Cocoșii pot să cânte oricât de dimineață,
Pe mine mă trezește și mai de timpuriu
Și pentru ce? Spre-a duce niște legume 'n piață :
Vă 'ntreb eu : face asta să-mi strice mie somnul?”
Induioșat Destinul atunci îi schimbă domnul
Și trudnicul măgar
Intră ca să slujească acum pe-un tăbăcar.

Povara și mirosul cel greu de piei dubite
Curând jigniră simțul neobrăzatei vite.
„Hei, unde e acum stăpânul meu cel vechiu.
Când el mergea 'nainte
Ori-cum, mi-aduc aminte

Tot mai ciordeam ici-colo o frunză de curechiu,
Aici nu mai e plească, sau de primesc vre-un dar
Nu sunt decât ciomege". — Schimbă stăpânul iar.
Și cea din urmă dată căzu pe-un cărbunar.

„Iar plângeri... Ce?” întrebă Ursita cu mânie
„Un urechiat să-mi dea atât de lucru mie
Cât n'ar putea-împreună o sută de 'mpărați?
Ce crede că pe lume nu-s și-alții 'npovorați
Și n'am eu altă treabă de cât să văd de el?”

*Avea dreptate soarta. — Cu toții suntem la fel
Căci nu se-împacă nimeni cu starea lui în viață
Și cea mai rea din toate
E veșnic cea de față.
Și ori și cât ar face ori-căruia pe voe,
Noi tot îi batem capul și-l plictisim pe Joe.*

Șivoiul și râul

Prăpăstios și spumegând la vale
Cădea cu zgomot un șivoi din munte.
Vâra 'n speriate tot ce 'ntâlnea
Și tot i se ferea din cale
Și nici un călător nu îndrăznea
Puternica lui stavilă s'o 'nfrunte.
Doar unul, urmărit de-aproape
Doar unul, urmărit de hoji de-aproape
Dădu prin el dea-dreptul ca să scape :
Cu toată larma nu păși nimica
Și se alese numai doar cu frica.

Prinzând atunci la suflet omul meu,
 Cum hoții încă-l urmăreau mereu,
     In calea lui a întâlnit
     O apă ale cărei valuri
 Curgeau așa domol și liniștit,
 Că nu-i păru să fie-așa de mare:
 Nici urmă de prăpăstioase maluri
 Doar prund mărunt; el intră de-a călare
     Și calul izbuti să-l scape
 De hoți, nu însă și de negrul val...
 Și amândoi și călăreț și cal
 S'au dus de-a dreptul 'n Styx să se adape;
     Se duseră amândoi înnot, frumos,
     Pe cel l'alt tărâm necunoscut
     Să se mai scalde și în alte ape...

*Ferește-te de omul cel tăcut
 Că cel limbut nu e primejdios.*

Femeia înecată

Nu sunt din cei ce spun : „Ce lucru mare !

Se 'neacă o muere !”

Ci tocmai din potrivă mi-se pare

Demn de jelit acest sex fără care

N'am mai simți, ori cum, nici o plăcere

Ce spun aici nu e fără temei,

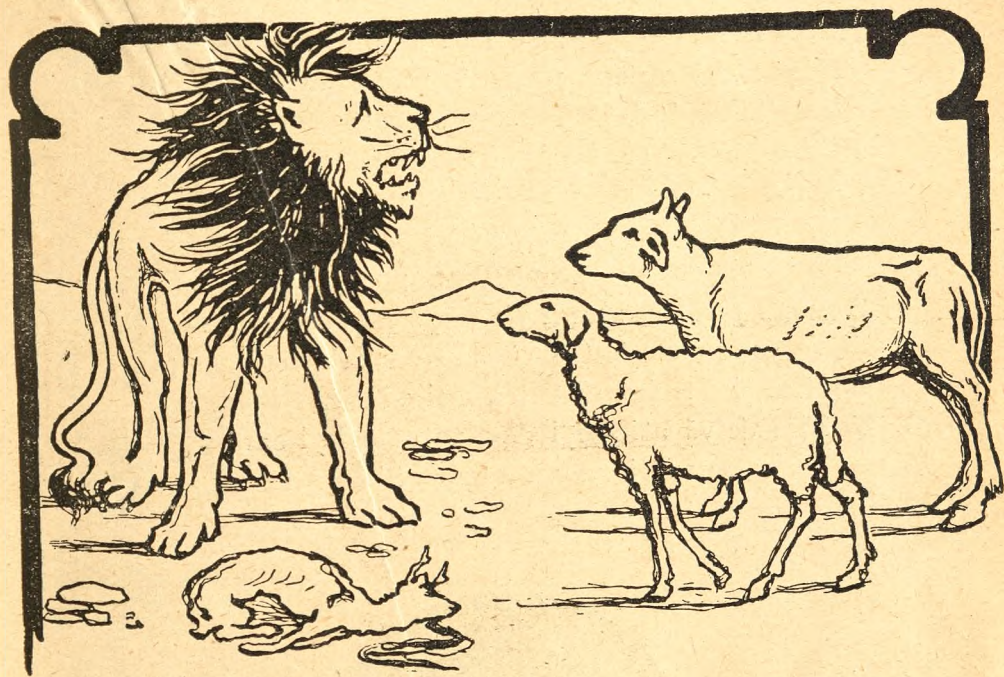
Fiind-că-i vorba în fabula aceasta
De soarta unei tinere femei
Ce și-a aflat un trist sfârșit în valuri...

Bărbatu 'și căuta nevasta
Spie a-i face 'n dureroasa 'nprejurare
O cât mai creștinească 'nmormântare.
Și cum a fost că pe acele maluri
A râului în care s'a înecat,
Treceau și niște oameni în plimbare
Ce nici habar n'aveau de întâmplare,
Bărbatul întrebându-i de n'au dat
Cum-va de urma jumătăței sale,
„Nu, îi răspunse unul dintre ei,
Dar caut-o pe apă mai la vale”. —
„Nu, n'o căuta la vale, dacă vrei
S'o mai găsești” al doilea i-a spus,
„Ci mergi pe cursul râului în sus;
Căci ori-și cât de povârnit ar fi
Și iute râul care 'n jos o duce,
Ea, numai spre a se împotrivi,
De-a 'ndoasele a căutat s'apuce”.

Glumețul meu greșise ceasul, poate:
Dar cât e vorba de 'ndărătnicie
Nu pot să știu de nu avea dreptate. —
Acum, păcat al sexului să fie
Sau nu, acest puternic obicei,
Un lucru sigur e că din femei

Ori-care l-a avut de la născare
Acea îl păstrează până moare,
Și dacă s'ar putea, ar contrazice
Și pe ceal'altă lume ca și-aice.

Junca, capra și oaia
în tovărășie cu leul

Odată junca, capra și oaia, sora lor,
C'un leu, peste meleguri a tot stăpănitor,
Au prins pe cât se spune, tovărășie bună
Să 'mpartă și câștigul și paguba 'npreună.

În lațurile caprei un cerb frumos căzând,
Ea veste la tovarăși îndată le-a trimis.

Sosiți aceștia — leul, pe labă numărând,
Strigă : „Să rupem prada în patru părți egale”.
Și-o sfârtică îndată precum a zis :
Firește, întâia parte fu a Măriei-Sale :
„Aceasta — zise dânsul — a mea e, căci pe mine
    Cum știți, mă chiamă Leu,
    Deci este dreptul meu ;
A doua parte asemeni pe drept mi-se cuvine
Și-anume pe cuvântul că eu sunt cel mai tare ;
Confisc și-a treia parte ca mai viteaz, și-acum
Poftim de vă atingeți de-a patra ori-și-care
    De vreți să vă sugrum !”

Dobitoacele bân- **tuite de ciună**

O molimă cumplită, o urgie
Prin care ceru 'n dreapta sa mânie
Voia să certe păcătoasa lume,
In fine ciuna, (ca să-i zic pe nume)
De care greu mai scapă cine zace,
Se 'nădise printre dobitoace,

Boleau pe-un cap, și parcă'n vindecare
 Nici nu le venea măcar să creadă,
 Nu mai aveau nici poftă de mâncare ;
 Nici lupi, nici vulpi nu mai pândeau
 Blajina și nevinovata pradă
 Și turturelele se ocoleau :
 Nu mai era amor și deci nici veselie...
 Și sfat ținând atunci bătrânul leu
 A zis : „Prieteni, cred că Dumnezeu
 Anume ne-a trimes așa urgie
 De multele păcate să ne certe.
 Jertfească-se deci cel mai plin de vină
 Căci poate ast-fel Pronia divină
 Se va 'ndura pe toate să ne ierte.
 Istoria nu este plină oare
 De-asemene exemple 'nălțătoare?
 Să fim dar dreți și nimeni să nu mință,
 Să spună toți ce au pe conștiință.
 De pildă eu-s cam hulpav, dragii mei,
 Și am pe cuget turme 'ntregi de miei,
 Și care a fost, mă rog greșeala lor?...
 Ba une-ori mi s'a întâmplat să 'nghit
 Și pe păstor.
 Sunt gata deci de jertfă, negreșit.
 Dar mai întâiu să facă toți ca mine,
 Căci pe dreptate cred că se cuvine
 Să se jertfească cel mai vinovat". —
 „O, sire !” zise vulpea, „m'ei erta,
 Ești prea mărinimos Măria Ta.

Ce? niște miei, acolo de a-i mâncat,
 E mare lucru? Nu! Mâncându-i
 Deosebită cinste le-ai făcut.
 Iar cât privește pe păstor, la rându-i
 I se cădea răsplata să-și primească
 Fiind dintre aceia ce socot
 Că lumea noastră pot s'o stăpânească". —
 Ast-fel deci vulpea încheind discursul,
 Aplaudă auditorul tot.
 Și vorbă multă nu s'a mai făcut
 Când a vorbit pe urmă tigrul, ursul
 Sau ori și care alt magnat temut
 De relele ce ei le făptuise.
 Cei mai șireți și cei mai răi de dinți
 Ai fi jurat că toți sunt niște sfinți.
 Veni 'n sfârșit măgarul, care zise:
 „Prin curtea unei mănăstiri trecând
 Ispita—iarba dulce,— eu flămând,
 Sau poate cine știe ce gând drăcesc
 M'a împins o gură doar să șterpelesc.
 Deci am greșit, o spun aice verde!" —
 Atâta fu de-ajuns pentru a-l pierde!
 Un lup mai cult pe loc luând cuvântul
 Probă numai de cât că Urechiatul,
 — Aceasta blăstămată lighioană, —
 Acest râios măgar e vinovatul
 Ce le-a adus a cerului prigoană
 De s'a umplut de molimă pământul. —
 Era, mă rog, de neiertat păcatul:

Să paști tu iarbă care nu e-a ta!
De sigur numai moartea mai putea
Să spele așa păcat ne mai văzut!
Și cum au zis așa au și făcut...

*Deci după cum ești mare ori mic, la judecată
Tot astfel, întri 'n ocnă, ori ești lasma curată.*

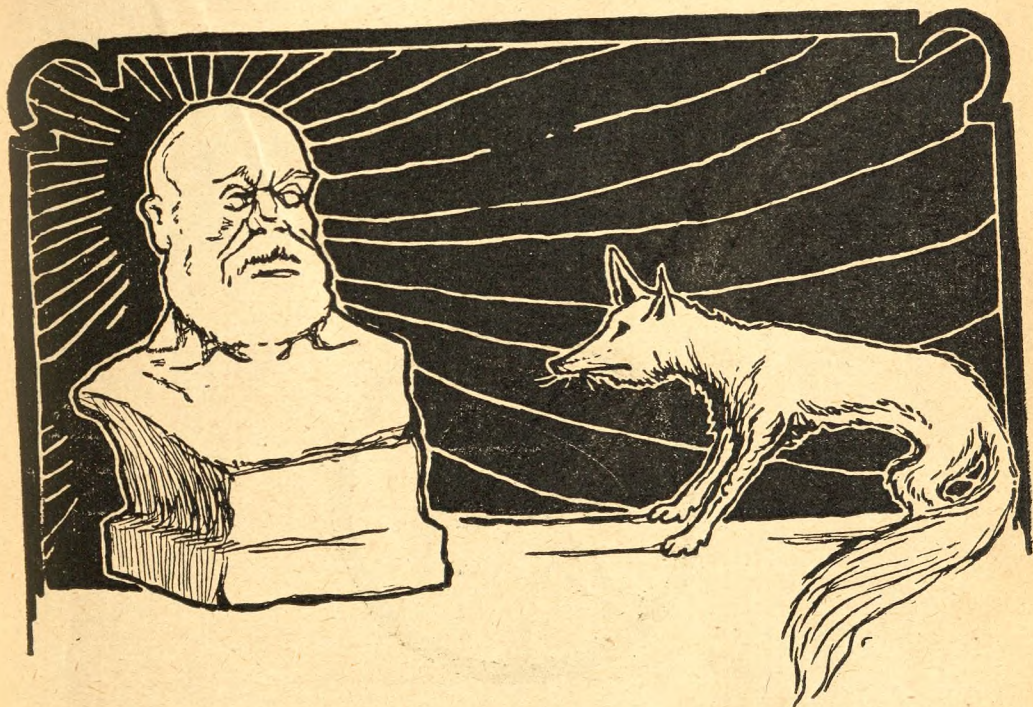
Oala de lut și oala de fier

Odată oala cea de fier
Pofti pe cea de lut la drum,
Dar dânsa nu primi nici cum,
Găsind că este mai cu loc
Ca să mijească lângă foc
De cât să plece 'n lumea largă;
Că-i trebuia așa puțin
Un te-miri-ce ca să se spargă:
„E alt-ceva cu dumneata
Și nu știu ce te-ar reținea,
Căci poți să duci la tăvăleală”
— „Te iau pe chezășia mea”.

Răspunse atunci cealaltă oală.
 „Căci de cum-va vre-un lucru tare
 Îți ese 'n drum din întâmplare,
 M-oi pune între el și tine
 Și te-oi feri cum e mai bine” —
 Cea l'altă n'a mai zis nimică
 Și atunci cu scumpa sa amică
 Pornește-alături la plimbare.
 Și cum se duc pe trei picioare
 Șontâc-șontâc așa cum pot
 Și tot ciocnite bot în bot,
 La zdruncinarea cea mai mică. —
 Nu merșeră prea multă cale și biata oala cea de lut
 De a-ei tovarășe izbită-întreagă hărburi s'a făcut
 Făr' să mai aibă ce să zică.

*Ia sama bine cu cine stai să te 'nsoțești
 Ca una din aceste oale de vrei cum-va să n'o pățești.*

Vulpea și bustul

Cei mari, în mare, parte sunt niște măști de teatru.
Aceasta, vezi, prostește pe vulgul idolatru. —
Măgarul cu ce vede, cu atâta se-alege;
Dar vulpea-i cercetează, din contra, cu temei,
Întoarce și-i sucește; și-apoi când înțelege
Că e pospaiul, numai și alta nu-i de ei,
Le spune, înțeleapta, cuvântul ce-a găsit

Văzând odata bustul unui erou vestit.
Era un bust gol, falnic, mai mare ca natura,
Și lung privindu-l vulpea și admirând sculptura :
„Frumos-cap” zise dânsa, dar creeri nici de fel ” —

Câți mari hoieri pe lume nu-s busturi ca și el?

Plugarul și copiii lui

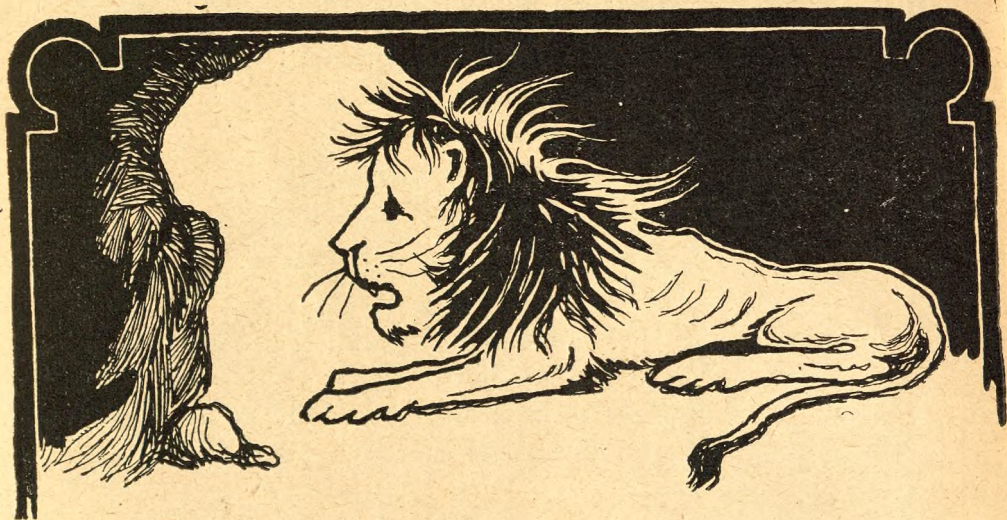
Munciți, fiți vrednici și n'aveți habar
Că de pământ, este pământ de-ajuns.

Simțind că vine moartea, un plugar
Își adună copiii și 'ntrascuns
Le spuse : „Dragii mei, să m'ascuțați
Să nu cum-va să 'nstrăinați
Moșia noastră din strămoși lăsată
Că'ntrânsa o comoară e'ngropată —
Dar unde, nu știu bine ; căutați
Și veți găsi-o negreșit.

Intoarceți brazda cum veți strânge rodul,
Săpați, grăpați, scurmați și nu lăsați
Un petic de pământ înțălenit.

Și de-a murit bătrânul, s'au purces
Flăcăii mei pe scormonit pământul
In lung și'n lat, așa că s'au ales
Cu roada insutită la cules.
Ban n'au găsit. — Dar drept a fost cuvântul
Ce-i spuse tatăl când a fost să moară :
Că munca este o comoară.

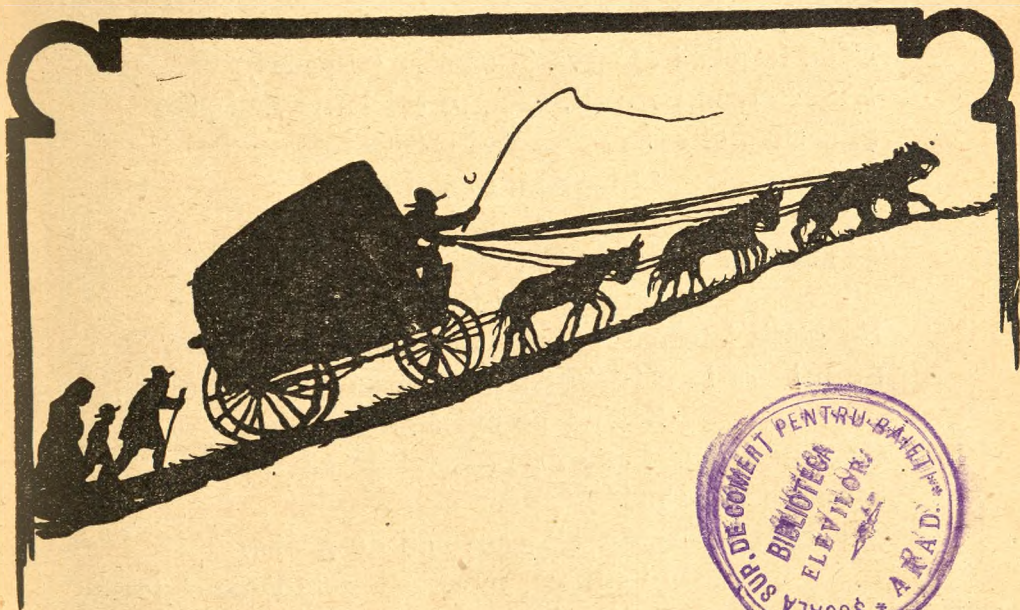
Leul bolnav și vulpea

Din partea Maiestăței Sale,
Care bolea 'ntr'o vizuină,
Vestit fu ginților vasale
Din fie-care neam să vină
    Să-l vadă o deputăție,
Făgăduind că au să fie
Primiți frumos și ei și-alaiul...
Cuvânt de leu scris și subscris:
Bun pașaport să-l aibă slabii
In contra colților și-a labii.
Și s'a făcut cum a zis craiul:
Sosi trimis după trimis.

Vulpii doar n'au vrut să vină,
Și unu-a spus din ce pricină :
„Toți pașii însemnați pe cale
Spre curtea Majestății Sale
Arată numai calea mearșă,
Nici unul însă urma 'ntoarsă. —
Aceasta nu ne prea convine!
Măria-Sa deci ne slăbească
Cu cartea sa împărătească
O fi ea bună, cred — de și
Cum intri în bârlog văd bine
Dar nu prea văd cum poți ieși” !

Musca și chervanul

Pe creasta nisipoasă și-abruptă a unui plai
Incinsă viu de-un soare de amiaz dogoritor,
Urca la deal chervanul purtat de șase cai.
Se dase jos cu toți: bătrâni, popi și femei.
Suflau greu bidivii, trăgând din răspuțeri,
Când numai iat-o muscă s'apropie în zbor

Și chip ca să-i îndemne cu băzâitul ei,
 Când la rotași aleargă și când la prâștieri,
 S'așază când pe unii, când pe cei l'alți de-i pișcă
 Și'n sînea ei socoate că ea-i pricina dacă

Chervanul se mai mișcă.

Se mută de pe oiște la vizitiu pe nas
 Și'ndată ce chervanul se mai urnește-o leacă

Și toți mai fac un pas,

Ea gloria întreagă pe seama ei și-o pune.

Se primblă în colo 'n coace ca să se afle 'n treabă

Zorind pe toți de a-i spune

Că e un șef ce-aleargă pe câmpul de război

Spre-a-și înteți oștenii să nu dee 'napoi,

Și-a câștiga izbânda c'o clipă mai de grabă.

Și musca, în această strădanie obștească

Se tânguia că dânsa și numai ea muncește,

Și nimeni alt n'ajută pe cai să se urnească :

Părintele în cartea de rugăciuni citea

Taman la timp, firește ! O doamnă iar, cânta.

Poftim ! că nouă par'că de cântec ne ardea !

Și-așa cucoana muscă sbura neastâmpărată

Și bâzaia într'una făcând mii de prostii.

Chervanul 'n fine ajunge pe deal cu chin cu vai,

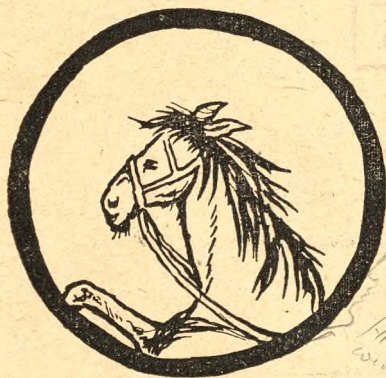
Și musca mea îndată

Strigă : „Uf ! bogdaproste ! Să răsuflăm copii !

Că doar destulă trudă până v'am scos pe plaiu,

Să-mi dați ce mi se cade, vă rog, domnilor cai !”

Tot ast-fel unii oameni c'o prefăcută grabă
S'amestecă în toate, ea musca legendară,
Pe când la o adică, m's buni de nici o treabă
Și s'ar cădea mai bine să fie dați afară.

14/10/02
1910
h98.666

Calul care voi să
se răsbune pe cerb

In alte vremuri caii trăiau în libertate,
Când oamenii la masă cu ghindă se hrăneau
Și caii și asinii prin codrii locuiau.

Nu mai vedeai p'atuncea c'an aste vremi ciudate :

Atâtea tarnițe și șele,
 Atâtea palate și armuri,
 Și butci, și diligențe grele
 Cotiugi, rădvane și trăsuri,
 Nici nunți și-ospețe, — ca acum.

Un cal, cum zic, pe atuncea voind să se răzbune

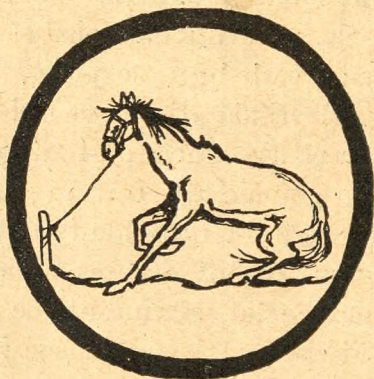
Pe-un cerb bun de picior,
 Și neputând să-l prindă din fugă nici de cum,
 El unui om se plânse, cerându-i ajutor
 Și omul nostru grabnic un frâu în gură-i puse,
 În spate i s'aruncă și-l îmboldește-atât
 Pân ce din goană cerbul e-ajuns și omorât.
 Spre om atuncea calul, gătindu-se de cale
 Se înturnă și-i zise : „Îți mulțumesc frumos !

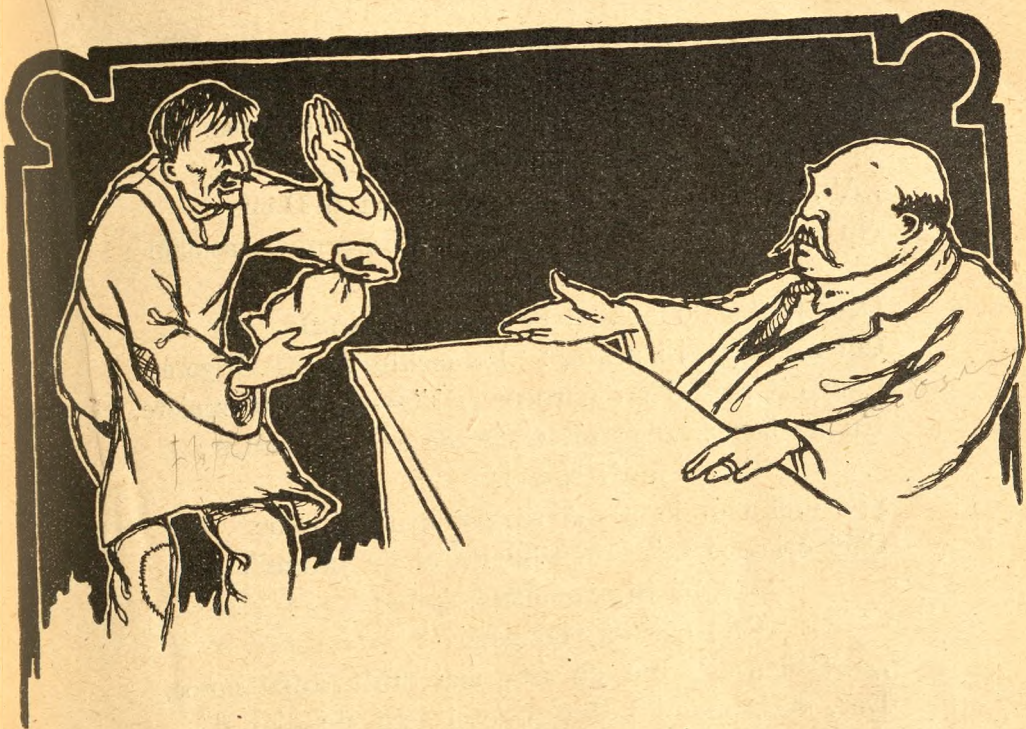
Sunt sluga dumitale !

Te las acum și'n codrii mă'ntorc iar înapoi !”
 — „Ba nu” răspunse omul ; „mai bine stai la noi,
 Căci văd acu prea bine la ce ești de folos.
 Rămâi, mă rog, și-ascultă, că n'o să-ți pară rău,
 Căci vei avea și pae și fân și grajdul tău”.

Dar vai, la ce sunt bune pe lumea asta toate,
 Când nu poți să te bucuri de ele 'n libertate ?
 Acum văzuse calul că a brodit-o prost.
 Dar prea târziu, căci grajdul era acum zidit ;
 Și rob, trăi cu frâul de gât pân'a murit.
 Să fi iertat jignirea, cuminte-ar mai fi fost !

Căci orice bucurie ți-ar da o răzbunare,
Prea scump plătită-i totuși c'un preț, fără de care
Viața 'n lumea asta își pierde ori-ce rost.

Cârpaciul și financiarul

Cât ține ziuica un biet cârpaciu cânta.
Ți-era mai mare dragul să-l vezi și să-l ascuți :
Cânta cât îi lua gura, trăgând la aghioase,
Căci era vesel omul cum nu-s pe lume mulți.
Vecinului său însă, un om bogat ce sta

In propriile case,
Nu-i prea ardea de cântec, și de dormit mai rar :
Era un financiar —

De se întâmpla spre ziuă să 'nchidă un ochiu 'abia,

Cu vesela lui larmă

Se și pornea cârpaciul și nu-l lăsa să doarmă,

Și financiarul nostru mereu se tânguia :

„Ah, pentru ce pe lumea aciasta oare Domnul

Nu a lăsat din piață să poți să-ți cumperi somnul

Ca pâinea ori ca vinul?”

Deci plictisit odată el își chemă vecinul

Cel cântăreț și-i spuse : „I'a ascultă, măi Grigore,

Cam cât câștigi tu oare pe an?” — „O, monseniore,

Eu nu lucrez cu anul, trăesc de azi pe mâine.

Ca oamenii săraci ;

Și-s mulțumit la urmă s-o pot urni din loc.

Căci ori-ce zi mi-aduce bucata ei de pâine”.

— „Ei bine-atuncea, spune

Cam cât câștigi pe zi?”

„— Cam... dă, una cu alta, mai mult după noroc,

Dar, vezi, unde-i beleaua, (căci asta de n'ar fi,

Am câștiga altmintreli parale și mai bune)

Se 'ntâmplă peste an

Destul de multe ori

Că șade lucrul baltă ; mai pune sărbători

Căci popa d'aia-i popă să 'ncarce calendarul,

Și-acuma vezi de-aicea un biet cârpaci sărman

Cât poate să câștige?” Surâse financiarul

De-atâta simplitate și-i zise apoi : „Voesc

Să duci și tu de-acuma un trai mai omenesc,

Na-ți dară suta asta de scuzi, să ai și tu

La vreme de nevoie” — Atunci i se păru

Cârpaciului că vede atâta bănărit
 Cât ar putea să aibă un veac de cheltuit
 Toți nevoiașii lumii, și-ajuns odat'acasă
 În beci el își îngropă comoara, dimpreună
 Cu voia lui cea bună.

Adio aghioase ; îi amuțise glasul

Ca un blestem din ceasul

De când avea și dânsul, mă rog, ce să păzească.

Nici somn nu vrea de gene acum să se lipească
 Și grijile și spaima în casa lui intrară. —

Cât ține ziulica pândea, și noaptea iară.

De se 'ntâmpla motanul

Să facă tărăboi,

Motanul-i fura banii — Până-în sfârșit sârmanul

Ne mai putând, dă fuga la omul cel avut

Care dormea acuma el pentru amândoi :

Dă-mi cântecele, zise, și somnul meu pierdut

Și ia-ți scuzi 'napoi !

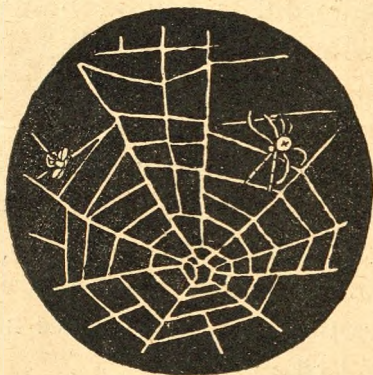

Leul și musca

„Hai cară-te de-aicea, scârnavie!”
 Cam astfel într'o bună zi un leu
 Vorbea cu-o musculiță supărat
 Ea însă îl pofti la bătălie:
 „Crezi tu, îi zise, nu cum-va că eu
 Mă tem de faima ta de împărat?
 Mai tare de cât tine este boul
 Și tot ți-l duc ori-unde după plac”

Și nici nu isprăvi ce-avea de spus
 Că-și sună semnalul de atac,
 Tot ea și trâmbițașul și eroul. —
 Deci iat-o că acum se'nalță sus
 Și când îi vine bine-apoi, pe negândite,
 Pe al leului grumaz căzând săgeată,
 Il face ca să-și iasă din sărite. —
 Turbează patrupedul și ochiu-i se dilată,
 Răcnește ; toată preajma-i cuprinsă de teroare
 Și numai musculița-i vinovată
 De panica aceasta 'ngrozitoare. —
 Un flecușteț de gâză, — și-o clipă nu-i dă pas :
 Când îl înțeapă 'n spate și când pe bot îi sare,
 Când i se vără 'n nas. —
 Mânia lui întrece atunci ori-ce hotare
 Triumfă nevăzutul dușman, și face haz
 Văzându-l că nu are
 Nici dinți de-ajuns, nici ghiare
 Ca să-și sfâșie carnea de ciudă și necaz
 Se sfârtică el singur nefericitul leu,
 Se biciue pe șolduri cu încordata-i coadă
 Plesnind în van văzduhul, dar furia-i grozavă
 Sleindu-l îl doboară, — și iată-l jos, grămadă. —
 Insecta se retrage din luptă apoi cu slavă :
 Cum și-a sunat asaltul, izbânda acum și-o sună,
 Aleargă s'o vestească, întregei lumi s'o și ună,
 Dar întâlnește 'n cale
 O plasă de paing
 Și moartea dumnisale —

Spunându-vă aceste ce țintă-am vrut s-ating?
Sunt două : una este că între inamici
Mai de temut adesea sunt tocmai cei mai mici :
Și-adoua : că de-ori-câte primejdii te jerești,
Poți ca să mori atuncea când nici nu te gândești.

Guzganul târgoveț și Guzganul rural

Când-va guzganul târgoveț
Pofti guzganul de la șesuri,
Ceremonios la un ospăț
La niște rămășiți de presuri.

Pe un covor vechiu de Turchia
Era ospățul rânduít,
Vă 'nchipuiți dar veselia
Ce între prieteni a domnit.

La masă n'a lipsit nimica,
Din tot ce este mai de soiú,
Dar cine-va — poftim — le strică
Tot cheful când erà în toiú.

Aud pe sală parcă merge
Un pas spre ușa 'ncetinel :
Cel târgoveț pe loc o șterge :
Și camaradul după el.

Dar zgomotul se potolește,
Pe loc guzganii reapar ;
Și gazda oaspele-și pofteste :
„Stai și-om șede la masă iar”.

Iți mulțumesc ruralul spune :
La mine, vin' mâni să prânzești ;
Nu vreau să spun că nu sunt bune
A tale-ospețe-împărătești,

Dar vezi la noi petreci în vrere,
Neturburat... Nu mai rămân !
Lehami-te de-așa plăcere
Ca să mănânci cu frica 'n sân.

Tânăra văduvă

Ori-ce femeie plânge când i-a murit-bărbatul :
Bocește cât bocește, și-apoi își ia de seamă
Uitând pe răposatul.

Încet, încet, cu vremea, plăcerile-o recheamă
Și-așa de mult se schimbă că nu mai are a-face
Vădana cea de astăzi cu cea de-acum un an.
Pe cât părea că-ți spune : „Hai, du-te 'n colo” una,
Pe atât cea l'altă pare că-ți zice : „vino 'ncoace” !
Cu ahturi și suspine se văicăra într'una,
Căinând fără de preget pe bietul răposat :
Așa ori-care spune că e nemângâiată,

Dar nimeni să n'o crează
 Că nu-i adevărat,
 Cum vom vedea îndată
 Din cele ce urmează :

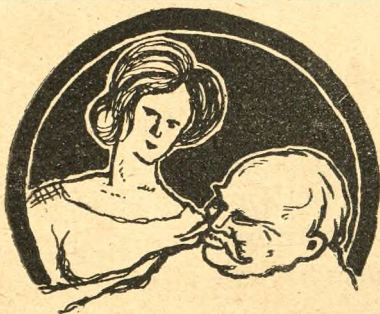
Bărbatul unei tinere femei
 Pleca să exploreze veşnicia,
 Şi ea ţipa de răsuna văzduhul :
 „Stai nu pleca, să-mi dau cu tine duhul !
 Aşteaptă-mă cu tine să mă iei !”
 Bărbatul totuşi n'a mai aşteptat
 Şi singur a făcut călătoria. —
 Frumoasa îns'avea, cum s'a 'ntâmplat,
 Ca tată-un om întreg, cu mintea rece :
 El de-a lăsat potopul ca să sece,
 Ca s'o împace într'o zi i-a spus :
 „Copila mea destule lamentaţii !...

Ce-i pasă celui dus

Dacă-ţi înnece în plâns a tale graţii?
 Gânteşte-te la vii, şi nu la morţi.
 Nu spun nici eu ca doliu să nu-l porţi
 Şi dacă vine unul să te ceară
 Să-l iai aşa, orbiş, nu mai decât ;
 Dar, de-o mai trece vremea, bună oară
 Şi o fi să-ţi vie vre-un mire în peţit
 Voinic şi tânăr, svelt şi nu urât,
 Ba chiar mai fercheş decât răposatul
 Ingădue-l". — „Ah, zise ea, bărbatul,
 Ce-mi trebuie acuma e un schit !”
 Deci, n'a mai zis nimica bătrânul tată,

Dar de-a trecut o lună încheiată,
Pe zi, pe ceas vădana câte-o leacă
Se preschimba văzând cu ochii :
La pieptănat, la albituri, la rochii,
Căci în sfârșit, și doliul te îmbracă
De nu e chip să porți altă găteală...
Și iată Cupidon că dă năvală
Cu ceata lui de îngerăși în casă
Și râsetul și cântecul și jocul
Iși recâștigă pretutindeni locul
Iar văduva neconținut
Intinerind se face mai frumoasă...
Bătrânului acum nu mai i-e frică
De răposatul soț prea mult iubit,
Dar cum zâmbea și sta mereu tăcut,
A prins ea singură 'ntr'o zi să-i zică :
„Ascultă, tată, ce s'a mai făcut
Logodnicul de care mi-ai vorbit”.

Phoebus și Boreu

Când-va Boreu și Phoebus văzură-un călător
Ce ca un om prevăzător
Se îmbrăcase bine. Dădea în toamnă — acum
Când paza cea mai mare nu-i de prisos la drum :
Ba plouă, ba e soare
Și mândra cingătoare
A Irisei dă celor ce vor să plece-veste
Să-și ia cu ei jocul în lunile aceste.

(De acee luni cu toane Latinii le-au numit)
 Deci călătorul nostru, temându-se de sloată,
 Iși ia cojoc nu glumă, știi coala îmblănit.
 „Vezi asta, zise vântul, și-o fi închipuit
 Că a scăpat de grijă; nu știe el, săracul,

Când m-oiu sborși odată

Că nu-i rămâne-un nastur; că pot numai de cât
 De-oi vrea să-i smulg cojocul și să i-l svârl la dracul!
 Și-așa ne-o trece poate și nouă de urât”.

„Ții mult? Hai o prinsoare să facem amândoi”.

Răspunde-atunci Phoebus, cine o putea din noi
 Să-i scoată mai de grabă drumețului cojocul..

Incepe, îți îngădu-i ca să 'mi întuneci focul”.

Și-a fost destul atâta, — și vântul hait! pornește
 Se ghiftuie de nouri, se umflă, clocotește,

Face o drăcească larmă,

Huește, țipă, urlă și spulberă și darmă

Și nave și coperișuri, cătând să-și facă loc

Și toate-aceste numai pentru un biet cojoc!

Dar călătorul nostru lupta neîntrerupt

Ca nu cum-va furtuna să-l ia pe dedesupt

Aciasta-i fu scăparea: Trudea degeaba vântul

Și oricât de mult lupta,

Nici celalt nu se da.

Degeaba lua de guler și-i scutura veștmântul. —

Dar cum trecu răstimpul prinsorii ce-și pusese,

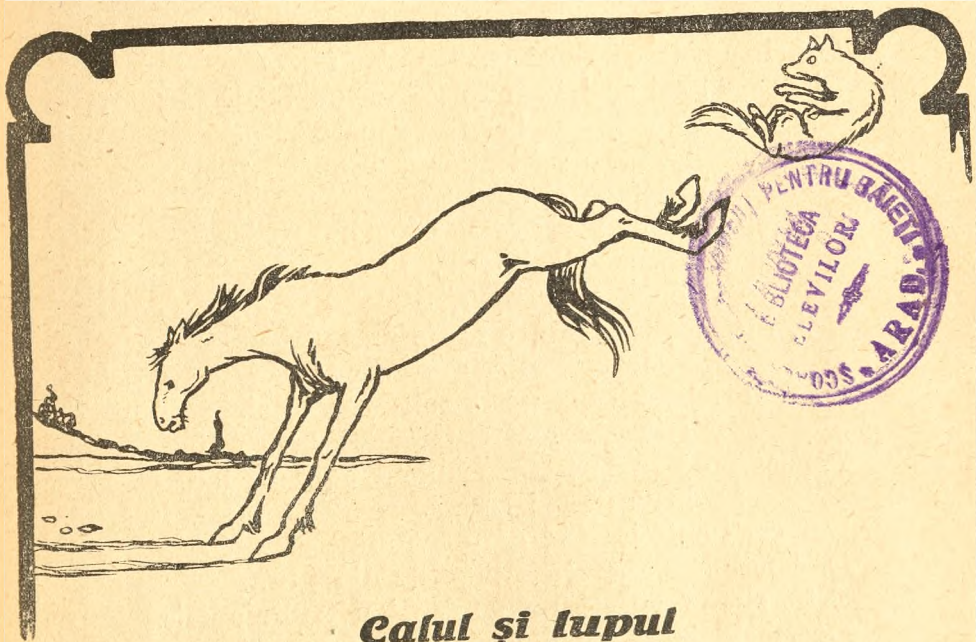
Răsbînd îndată iese

Și soarele din nor,

Desmiardă și pătrunde-apoi pe călător
Și sub cojoc la urmă să nădușească-l face
    Sîindu-l să-l desbrace
Deși nu-și arătase nici pe un sfert tăria.

Mai bună e blândețea, ca samavolnicia.

Catul și lupul

Un lup, în anotimpul cel plin de desfătare
Când vânturile calde fac iarba de 'nverzește.
Și ori și ce jivină cotlonu 'și părăsește
Să-și cate de mâncare :

Un lup, zic, când natura începe să renască,
Zări un cal afară pe câmp lăsat să pască.
Vă 'nchipuiți, firește, ce vesel fu amicul.
„Halal vânat” își zise „dar cum să-i vin de hac ?
Ei dacă ar fi berbece, aș ști eu ce să-i fac
Pe când acuma trebui să-l iau cu șiretlicul...
Să 'ncerc ?” Și deci se 'ndreaptă cu pasul măsurat,
Se dă drept un discipol din ai lui Hipocrat,
Ce știe și puterea și tainele ce zac.

In ierbile de leac :

Că fără vorbe late el poate lecu
Ori-și ce boli. Și dacă cum-va s'ar învoi
Și domnul cal să-i spună pe șleau ce boală are,
El, lupul, pe degiaba l'ar face sănătos,
Căci cum îl vede astfel ne-'mpiedicat că paște

Ca doftor el cunoaște

Că trebuie să aibă vre-o meteahnă mare." —

„Am, zise dobitocul,

O bubă sub copită" —

„Ei, dragă, zise lupul, e foarte gingaș locul'

Am cinstea osebită

De a fi slujit adesea pe domnii noștri cai.

Și știi chiar să și tai"

Pâdea pre bunul doftor mai bine cum ar face

Bolnavul să-și însface.

Dar calul mirosise și-i dă o lovitură

De-i face harcea-parcea măselele din gură.

Trist zise în sine-și lupul : Așa 'mi trebuie mie.

De treaba lui să-și vadă orice meșteșugar.

Te-apuci de spițarie

Când n'ai fost toată viața decât un măcelar.

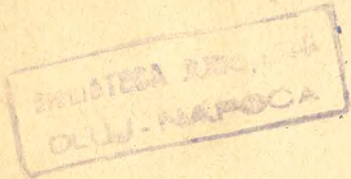
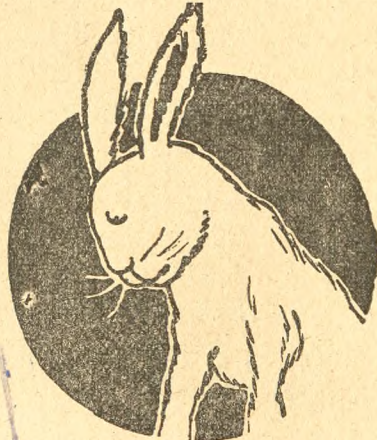

Iepurele și broaștele

Un iepure 'n culcușul său visă, —
Că ce poți face alt-ceva acasă?
Și-o întristare adâncă-l apăsă, —
Că animalul ăsta-i trist și plin de frică.
„Când ai o fire așa de ticăloasă”. —
Zicea : „atunci viața ta 'i un chin;
Nu poți să 'nfrunți în tihnă o bucățică.
Toți te pândesc, n'ai nici un ceas senin.
Așa trăesc eu. — Frica nu mă lasă
Să dorm, decât cu ochii mari deschiși...
„Indreaptă-te” mi-ar spune oare-cine,
Dar are leac o boală ca a mea?
Și-apoi, de ar fi să vorbim fățiș,
Nu-s oamenii și ei fricoși ca mine?”
Astfel sărmanul iepure vorbea

In vreme ce neliniștit pândea
 Cu ochii speriați și 'ntrebători:
 O șoaptă, o umbră îl bagă în răcori.
 Și mult nenorocitul dobitoc
 Pe când gândea la soarta-i ticăloasă,
 Aude un zvon și-i fu de ajuns, pe loc
 Să spele putina de-acasă.
 Dar cum trece pe lângă un băltoc,
 Hop, broaștele sărind se dau afund
 Și 'n mlaștină care 'ncotro s'ascund.
 „Oh”! zise el „și eu, precum vedeți
 Pot face jar, ce mi-se face mie!
 Și eu, când trec, bag lumea 'n sperieți!
 Și cum de am atâta bărbăție?
 Cum? Sunt jigodii ce se tem de mine?
 Sunt așa dar grozav de fioros?
*Vezi deci că ori și cât ești de fricos,
 Poți da de un altul mai fricos ca tine“.*

TĂBLA DE MATERII

Pag.

1. Traducând pe la Fontaine	3
2. Stejarul și trestia	9
3. Fata mare	12
4. Vulpea, maimuțoiul și dobitoacele	15
5. Greerul și furnica	17
6. Șarpele și pila	19
7. Baba și cele două fete'n casă	21
8. Ch'iticul și pescarul	24
9. Vorba lui Socrate	26
10. Măgarul și stăpânii săi	28
11. Șivoiul și râul	30
12. Femeia înecată	32
13. Junca, capra și oaia în tovărășie cu leul	35
14. Dobitoacele bântuite de ciurma	37
15. Oala de lut și oala de fier	41
16. Vulpea și bustul	43
17. Plugarul și copiii lui	45
18. Leul bolnav și vulpea	47
19. Musca și chervanul	49
20. Calul care voi să se răzbune pe cerb	52
21. Cârpașul și financiarul	55
22. Leul și musca	58
23. Guzganul târgoveț și Guzganul rural	61
24. Tânăra văduvă	63
25. Phoebus și Boreu	66
26. Calul și lupul	69
27. Iepurele și broaștele	71

